

Monopolkapitalens diktatur eller folkets diktatur

Taler

Tron Øgrim

Sted

Etterord til talen holdt i
Studentersamfundet, 1970 -
etterord mai 1972

1 Hensikten i Studentersamfundet våren for to år sida var å systematisk avvise de
innvendingene mot proletariatets diktatur som ble reist i debatten på
venstresida. Dette er minst like aktuelt nå, siden den samme debatten - med
nøyaktig de samme innvendingene - fortsatt er i gang.

5

Men det betyr ikke at utviklinga står på stedet hvil. En sak er at flere har
gjennomskua at monopolkapitalen dikterer politikken mot folkets interesser.
Dermed blir også flere tilhengere av proletariatets diktatur over monopolene.
Og blant de som er mot i dag, er det mange som var mot sosialismen i 1970. Så
10 verden går faktisk framover! Er vi bare litt tålmodige har vi faktisk all grunn til
håp!

Nå er det dessuten lettere å argumentere for folkets diktatur, og vanskeligere å
tilbakevise disse argumentene. De siste åra er framfor alt rike på eksempler, bl.a.
15 også fra land som kulturelt og geografisk står oss nær.

På en måte hadde jeg derfor flaks som fikk jobben å holde foredraget alt i 1970.
Skulle jeg gå skikkelig inn på de siste to åras eksempler, ville jeg også måtte gjøre
langt grundigere studier og bruke mye mer plass enn den gangen. - Det blir det
20 ikke noe av! Her får det greie seg med en kort skisse for å vise hva vi kan lære av
den del av det viktigste som har hendt.

Det vil vise oss at det er ikke «demokrati eller diktatur» som er alternativene.
Spørsmålet må stilles: «Demokrati for hvem?» «Diktatur for hvem?» Det
25 kampen vil stå om, er om monopolene skal diktere folket eller om folket skal
diktere monopolene.

Sommeren 1970 kom kampen mot EEC - en av de største massebevegelsene

30 Norgeshistorien kjenner i fredstid.

Blant de ting tenkende mennesker lett har kunnet erfare gjennom denne kampen, er åssen monopolene dikterer politikken og styrer statsapparatet.

35 De fleste EEC-motstandere har for lengst oppdaget at bare storkonsernene i EEC og en meget liten gruppe norske monopolkapitalister virkelig vil tjene på EEC. Det er altså bare et ørlite mindretall av den norske befolkninga som faktisk har objektive interesser av medlemskap. Sjøl om dette lille mindretallet har en større del av opinionen på slep - bl.a. gjennom kontroll av pressa,
40 Arbeiderpartiet og Høyre - så har et flertall likevel hele tida tatt stilling mot.

På tross av folkemeninga har statsapparatet hele tida kjempet for EEC. Embedsmenn driver ja-propaganda i arbeidstida. Rapporter, bestilt av staten sjøl, undertrykkes dersom de gir et negativt bilde av forholda i EEC (f.eks. en
45 rapport om sosialpolitikken og en om kvinnens stilling). Staten sprøyter ut masser av «informasjon om EEC», men både tilhengere og motstandere rekner det som sjølsagt at dette er informasjon for EEC - trykt for skattebetalernes penger!

50 Staten brukes altså aktivt til å kjempe mot flertallet. Det vil si: ikke bare det store flertallets interesser - men også mot dette flertallets uttrykte vilje.

Når kampen står mellom folket og monopolene, er ikke staten «nøytral», men et reint maktredskap for mindretallet. Det store flertallet av statstjenestemenn
55 har sjølsagt ikke skylda for dette. I arbeidstida er de tvunget til å jobbe for den råtne politikken som en liten gruppe toppembedsmenn med glede setter ut i livet for monopolkapitalen. - Trenger vi flere eksempler for å bevise at den norske staten er et redskap for monopolkapitalens diktatur?

60 EEC-kampen viser også åssen det borgerlige parlamentet - Stortinget - langt fra styres av folkets vilje.

I dag fører vi EEC-motstandere også parlamentarisk kamp. Vi prøver å presse stortingsmenn til å gå mot, og støtter de som er mot. Vi gjør rett i det, ettersom
65 sterk motstand på tinget gjør det vanskeligere å innlemme Norge i EEC.

Men legg merke til at vi motstandere, som er i flertall, slett ikke kjemper med

noe håp om å vinne flertall på stortinget! Vi kjemper bare for å få et tilstrekkelig
70 stort mindretall av tingmenn, slik at tilhengerne ikke får det 3/4 flertall
grunnloven krever! Et flertall i folket kjemper altså i flere år for å presse fram et
mindretall av «folkevalgte» som støtter folkets syn!

Like sikkert som at et flertall i folket alltid har vært mot EEC - like sikkert har et
75 flertall av «folkevalgte» tingmenn alltid vært for! Og ikke bare det: De har hele
tida aktivt motarbeidet flertallet av sine velgere - de har kjempet mot velgernes
syn med alle midler de har våget å bruke. Mens jeg skriver er utfallet av
folkeavstemninga om EEC langt fra avgjort, og vi har håp om at det går bra.
Men dersom et flertall i mange år er blitt vridd til et mindretall i september
80 1972, så er det stortingsflertallets skyld.

Dette stortingsflertallet har forsvart statsadministrasjonens felttog mot
folkemeninga. Det har svindlet med forhandlingsresultatet (f.eks.
melkesubsidiene) for å lure folk. Det har bevilget seg sjøl svære beløp (velgernes
85 penger!) til valgpropaganda for, og gitt mot en liten klatt for syns skyld. Det har
manipulert med datoen for valget for å få mer tid til å snu strømmen. Lista kan
gjøres lengre. Men her nøyer vi oss med bare de mest åpenbare skurkestrekene
dette stortingsflertallet har gjort - saker som er velkjent for alle som har fulgt
med.

90 Skal Stortinget gjennomføre sosialismen? Hvordan skal dette Stortinget kunne
avspeile en rask dreining av folkemeninga i retning noe så stort som sosialisme,
når det etter ti år fortsatt ikke er i samsvar med en folkemening som bare er mot
EEC? Trenger vi bedre bevis på at Stortinget er fullstendig ubrukelig som
95 redskap for en sosialistisk samfunnsomveltning?

Hva med folkeavstemninga? Viser ikke den at folket tross alt bestemmer i
Norge? Er det ikke demokrati, når folket får bestemme i avgjørende spørsmål?

100 Nei! Ser vi nærmere på folkeavstemninga, får vi tvert imot bekreftet at det er
monopolkapitalen - ikke folket - som dikterer i Norge.

For det første: Folkeavstemninga er presset gjennom av motstandsbevegelsen.
Det er ingen snille julenisser på tinget eller i storbankene som har «gitt» oss
105 folkeavstemninga fordi «folket må få bestemme». Folkeavstemninga er taktikk
fra overklassens side. De borgerlige politikerne har alltid visst at motstanden

110 kunne bli voldsomt sterk. Tok man ingen hensyn til den kunne det i verste fall
føre til eksplosjon: massedemonstrasjoner, streiker, kanskje så nær til et opprør
som noen gang i det 20. århundres Norge. Det tok man ikke sjansen på. Da
heller folkeavstemninga som sikkerhetsventil.

115 La oss se på et annet søkerland: England. Til tross for sterkere motstand i
parlamentet enn i Norge, knuste statsminister Heath alle forslag om
folkeavstemning. Årsak: Motstanden i folket var ikke så sterk - det var ingen fare
for eksplosjon. Følgelig ingen folkeavstemning!

120 I Irland derimot var det avstemning. Det var til og med bindende - regjeringa
var skråsikker på å vinne på forhånd!

125 Det er ingen grunn til å tro at norske og irske borgerlige politikere er mer
«demokratiske» enn f.eks. engelske. For dem alle er folkeavstemninga et reint
taktisk spørsmål. Dersom en norsk stortingsmann treffer en sulten
grønlandshund og gir den hele søndagsmiddagen for å slippe å bli spist, så
beviser det sjølsagt ikke at han er «en stor dyrevenn». Og dersom 150 norske
stortingsmenn heller tar en folkeavstemning enn å ta risken på å bli feid vekk av
folkets vrede, så viser det sjølsagt heller ikke at «Norge er et demokrati»!

130 For det andre: Folkeavstemninga gir ikke på noen måte like vilkår for de to
sidene. Alle veit at mindretallet kontrollerer Stortinget, statsapparatet,
kringkasting, presse, LO, Arbeiderpartiet, Høyre - for ikke å snakke om penger,
penger, penger! Vi har nettopp vært inne på hva det betyr. Hva har flertallet?
Flertallet har bare retten på sin side. I dag i Norge betyr det dessverre at flertallet
stiller ved folkeavstemninga med et betydelig handicap.

135 For det tredje: Herskerklassen godtar bare det avstemningsresultatet som passer
dem sjøl. Vrir den fram et ja - vel, så er Norge innlemmet i EEC fra 1/1-73.
Stemmer folket nei derimot, ser tilhengerne - monopolene, staten,
stortingsflertallet - bare resultatet som en utsettelse. «Si ja, og du får en på trynet
140 nå. Si nei, og du får den i rnårra.» Sånn tenker ja-folka. Fortsatt vil de skritt for
skritt prøve å lure Norge nærmere til EEC. Spørsmålet om fullt medlemskap blir
tatt opp igjen så snart tilhengerne tror at mulighetene er bedre.

145 En folkeavstemning tvunget gjennom av folket, der flertallet stiller med
handicap, og der herskerne bare vil godta et Ja til EEC - viser den kanskje at

Norge er et demokrati? Sjølsagt ikke! Den viser tvert imot at det norske «demokrati» er juks og fanteri - folkeavstemninga er et prima eksempel på en parodi på virkelig demokrati!

150

Det betyr ikke at det ikke er viktig at vi vinner folkeavstemninga. Nettopp fordi ja-folka har skapt så grovt ulike forhold, vil det være en kraftig nesestyver for dem om motstanderne, tross ulike forhold, klarer å vinne. Vinner vi, må de i hvert fall utsette medlemskap.

155

Men samtidig veit vi at kampen kan ikke vinnes for godt hverken ved valgurnene eller på tinget. De resultatene vi oppnår der, vinnes for vi er mange. Et godt kort å spille på er at mange går mot. Et enda bedre kort er å true politikerne med folkets vrede. Vårt beste kort er folkets vrede - at folket sjøl reiser seg til kamp, feier de borgerlige politikerne til side og egenrådlig bestemmer over allting. Men det har ingen ting med borgerlig parlamentarisk «demokratur» å gjøre. Tvert imot: Det er proletariatets virkelige demokratiske diktatur.

160

165 «Fine ideer, men de har kanskje for lite med virkeligheten å gjøre. Sânt går visst i Kina, men her, i Norge?»

Også norske arbeidsfolk kan ta med makt og bestemme sjøl. I de siste åra har stadig flere organisert seg, demonstrert, aksjonert og streiket for kravene sine. En gruppe ungdom står uten sted å være. Når myndighetene nekter å gjøre noe, tar ungdommen sjøl et hus. Sânt må vi gjøre mer av. Den som er mot sânt, er mot folket. For de siste åras folkelige kamper viser - sjøl om det ennå er i liten målestokk - at «vanlige folk» kan forandre verden.

170

175 Sommeren 1970 streika ovnshusarbeiderne på EFP på Sauda. Bedriftens løpegutter sa at streiken ville gå ut over hele lokalsamfunnet. Ovnshusarbeiderne møtte ikke denne kritikken med hendene i fanget. I stedet svarte de ved å nytte streiketida til å starte arbeid til beste for folket i Sauda.

180

Arbeiderne malte folkets hus, de planla saker som rydding av plass til idrett og badestrand. De vurderte om de skulle bygge vei til noen avsidesliggende hus, og eventuelt på egen hånd kreve det nødvendige utstyret fra kommunen (bulldozer, dynamitt). Alt dette var arbeidsoppgaver som kommunestyret hadde latt ligge. Noen av disse arbeidsoppgavene ble gjennomført, andre ble

190 bare planer fordi streiken seiret før de kunne bli virkelighet. Det viktigste for oss er ikke hvor mye som faktisk ble gjort, men selve det at arbeiderne stilte seg oppgaver av denne typen. Det viser oss at arbeiderne hadde både sjøltillit, vilje og evne nok til å ta over viktige samfunnsoppgaver på Sauda, og gjøre dem bedre enn det borgerlige kommunestyret.

195 Streiken vant fordi den ble hele arbeidsfolkets sak på Sauda. Ikke bare de arbeiderne som ikke var i streik, men også bøndene rundt byen og småhandelsfolk i Sauda sluttet opp om de streikende og hjalp dem med penger og varer.

200 Like før Sauda-streiken var Norgas-arbeidernes streikevakter blitt angrepet av politi. Det samme skjedde ikke på Sauda fordi statsmakta visste at Sauda-arbeiderne reagerte på bildene fra Norgas. For å komme inn på fabrikkområdet må man krysse ei bru. De streikende sa seg imellom at prøvde politiet å komme inn i fabrikkene, så skulle de i elva. Å slå ned flere hundrede kampvillige Sauda-arbeidere i deres egen by er sannsynligvis en oppgave som er for stor for de samlede politistyrkene på hele Vestlandet. Uten å kalle inn militære - en politisk umulighet - var det derfor umulig å bryte streiken med makt.

205 I Sauda-streiken finner vi mye som peker framover. Arbeiderne tok på seg viktige samfunnsoppgaver. Det er en kime i det til sosialismen. Det var ikke noe «proletariatets diktatur» på Sauda: Arbeiderne tok ikke over kommunestyrets og politiets myndigheter. Men ellers er det mange klare paralleller med 210 Nanteskommunen: Arbeiderne hadde støtte fra hele den arbeidende befolkninga. De var villige til å forsvare seg med vold. Og hadde overklassen vært så dum å beordre angrep, ville det kunnet tvinge arbeiderne til å ta over kontrollen i sjølforsvar, og ASaudakommunen» hadde vært et faktum.

215 Kapitalistene gir oss aldri sosialismen i Norge bare fordi Gustavsen og Reidar Larsen får simpelt flertall på tinget. Håper vi på det, så håper vi forgjeves. Og med slike perspektiver er det sjølsagt ikke rart at vettuge folk mister alt håp om sosialismen i Norge.

220 Studerer vi derimot norske arbeidsfolk i kamp - som på Sauda - så vil vi også oppdage både en ganske annen kraft og en ganske annen evne til å forvandle verden. Klarer vi bare å mobilisere de bra egenskapene som bor i folket, så har vi også all grunn til å ha tillit til at også det norske folket vil reise seg og ta

225 sosialismen fra kapitalistene.

Klassekampen i Europa i de siste åra bekrefter at også i vår verdensdel blir spørsmålet om at folket tar sin rett med vold og utøver diktatur over folkets fiender reist på ny. I mange land har folkebevegelsen vært mye større enn i
230 Norge: Italia, Spania, England, Nord-Irland har vært rystet fra topp til bunn.

Våren 1972 streiket noen hundretusener av engelske kullgruvearbeidere. Streiken tvang statsminister Heath til å varsle lockout mot flertallet av Englands arbeidere.

235

Den engelske arbeiderklassen er kjent for å være sterk i faglig kamper og svak i politikk: den har «de beste arbeiderne og de råtteste lederne». Gruvestreiken var en reint økonomisk kamp. Intet annet sted i verden kunne vel arbeiderne ført så svær og hard en kamp uten at det kom mer politikk inn i den. Men på
240 slutten av streiken stilte likevel arbeiderne opp følgende paroler mot de borgerlige politikerne: «Ned i sjakta med Heath og Wilson.» («Send Heath og Wilson Down the Pit.» - Heath, høyres leder, Wilson, Arbeiderpartiets leder.)

Kullgruvearbeiderne vant streiken. En årsak var at de slo det engelske politiet i
245 gatekamper. Da politiet skulle åpne kull-lagrene, ble de rundjult og jaget av tusenvis av arbeidere. Arbeiderne hadde dødsopfre i kampen for å forsvare lagrene. Flertallet av engelskmennene støttet arbeiderne. Derfor var det politisk umulig å sette inn tropper mot dem.

250 Kan noen virkelig tro på «den fredelige parlamentariske veien til sosialismen» i England, når arbeiderne der må ofre livet for noe langt mindre - noen kroners lønnstillegg?

Arbeidsfolk i England er fortsatt fjernt fra sosialismen. Men den arbeiderklassen
255 som med vold utøver diktatur over politiet utenfor kull-lagrene, den arbeiderklassen har også krefter til å ta makta i England og beholde den, bare den får det klart for seg at dette er nødvendig.

Om jeg i dag skulle gi et eksempel på hvordan et proletarisk diktatur kan se ut i
260 Vest-Europa, kunne jeg i tillegg til Nantes-kommunen vise til de midlertidige befrie områdene som folket har opprettet i noen bydeler i det engelsk-okkuperte Nord-Irland.

265 Her har folket reist barrikader og skapt sitt eget sjølforsvar under ledelse av det
offisielle IRA. Engelske soldater slipper ikke inn (den engelske pressa kaller det
«no-go-areas» - «ikke-gå-områder»). Folket styrer seg sjøl, hus blir fordelt til de
husløse, i noen tilfeller blir klær og andre nødvendighetsartikler fordelt, det er
organisert søppeltømming osv. Folket sørger for ro og orden, folkedomsstolen
270 tar seg av forbrytelser. Disse befridde områdene er en midlertidig form for et
slags proletarisk diktatur. (Et slikt område, «det frie Derry» er skildret i heftet
«Om kampen i Irland», av M. McGurran, forlaget Oktober - 72.)

Kanskje det viktigste beviset på at framtidens europeiske statsform er
275 proletariats diktatur fikk vi i Polen ved årsskiftet 1970-71.

I desember 1970 streiket arbeiderne i en del østersjøbyer i protest mot en
voldsom prisøkning. Snart kom streikene til å ta karakteren av en protest mot
hele revisjonistpartiets politikk. De spredde seg over hele landet, og
280 hundretusener deltok.

Arbeiderne i kystbyene sang «internasjonalen», de ropte slagord som «leve
proletariatets diktatur». Da de ble angrepet av militære og væpnet politi, svarte
de med å organisere sine egne arbeidermilits som forsvarte arbeiderne og
285 fabrikkene. Arbeiderne brant ned revisjonistpartiets bygninger i protest, og
kampene krevde mange døde og sårede.

I Szozecin tok en revolusjonær arbeiderkomité over makta og beholdt den i flere
dager. Proletariatets diktatur hersket i byen. Det gamle revisjonistiske
290 partiapparatet gikk i oppløsning og sluttet å fungere. (Se f.eks. intervju med en
representant for det illegale marxist-leninistiske Polens Kommunistiske Parti,
Klassekampen nr. 5 1972.)

Hva er lærdommene av Polen? Når opportunistene har gitt opp alle andre
295 argumenter mot proletariatets diktatur, så griper de til Øst-Europa: «Sånn går
det i praksis». Høyrefolka sier: «Se sjøl dere sosialister! Øst-Europas folk har
fått føle på kroppen hva sosialismen er. De hater alt sosialistisk!»

Polens arbeidere viser oss at det ikke er slik. De polske arbeiderne var ikke mot
300 sosialismen, de syntes tvert imot at det er for lite sosialisme i Polen. De ønsker
ikke gamle utbyttere tilbake igjen, de vil bli kvitt nye utbyttere også. De klager

ikke over «for mye proletariats diktatur», de krever et virkelig proletarisk diktatur.

305

Polen viser at når Øst-Europas folk reiser seg på nytt, så blir det ikke for å skape «liberale samfunn bygd på vestlig demokrati», men for å gjenopprette sosialismen og proletariats diktatur.

310 Fra de storslåtte verdensbegivenheter over til det mer hjemlige småpussige.

I 1968 skrev SFs leder Finn Gustavsen: «Ideologiske lik som proletariats diktatur ... graves opp igjen av ungdom i kamp mot de bestående og skjeve samfunnsforhold, og i påstått kamp for arbeidermassenes frigjøring.»

315 (Gustavsens sjølbioografi Rett på sak (!), side 250, nederst.)

Ja, Gustavsen, de graver og de graver. Og enten finnes det spøkelser eller så var kadaveret bare skinndødt, for «liket» spiller en større rolle i norsk politikk enn på mange tiår.

320

De friske opprørsvinder som blåser gjennom verden hindrer det døde støvet å legge seg igjen, sjøl inne i Herr Gustavsens lune stue. I 1968 var det SUF som dreiv gravrøvet. Men i 1972 finner Gustavsen fortsatt «ungdom» ute på den «ideologiske kirkegården» mellom støttene av Marx og Lenin, der «liklukta»

325 fortsatt river i nesa. Og skrekk og gru, Gustavsen, det er fortsatt ungdom fra ditt eget parti, fra SF og SFU!

Unge folk overalt - i SF også - identifiserer seg med frigjøringsbevegelsene. Og etter 1968 er det blitt stadig vanskeligere å skjule at de fleste frigjøringsbevegelser

330 bygger strategien på leninismen og har folkedemokratisk diktatur på ønskelista. Gustavsen er mot proletariats diktatur. Ho Chi Minh er for. Ho Chi Minh er riktignok et «lik». Men den døde Ho Chi Minh virker likevel ved sammenlikning mer livskraftig enn den nålevende Gustavsen. Dessverre også for unge SFere!

335

Spurte du en ung Gustavsen-tilhenger i 1968 om proletariats diktatur, ville vår venn svare «mot»! Spør du en ung (og vanligvis nyrekruttert) Gustavsen-tilhenger i dag, er sjansen to mot en på at vår venn ser seg forlegent rundt og hvisker «for»! Så kommer riktignok ofte tilføyelsen: «Men jeg mener ikke det

340 samme med proletariats diktatur som marxist-leninistene!»

Nå kan du gjøre ett av to. Du kan spørre hva vår venn mener sjøl, men resultatet blir usikre og utsvevende svar. Du kan også vise til det Gustavsen skrev i 1968.

345 Privat vil du da få det svaret at Gustavsen har sagt mye rart og ikke er representativ for SF. Men gjentar du dette offentlig, vil du få høre at alle SFere står bak Gustavsen, og at marxist-leninistene driver med latterlige forsøk på å splitte medlemmer fra ledelsen i SF! Slike svar minner om det katolske dogmet om pavens ufeilbarlighet, og er like vanskelige for oss vanlige dødelige å forstå.

350

Egentlig skulle jeg ikke fleipe når jeg snakker om disse tingene. Vi som kom til klarhet før, har ingen grunn til å være overlegne og si «Hva sa jeg!». Et framskritt er et framskritt og bør ønskes velkommen. De feilene som fortsatt sitter igjen, kan diskusjonen rydde ut etterhvert. F.eks. gir kritikk av dette heftet 355 de unge Gustavsen-tilhengerne en enestående sjanse til å vise hva de mener med proletariats diktatur når de samtidig ikke er enige med marxist-leninistene. Vi har forklart oss. Nå er det deres tur!

Det store reflekteres i det lille: En klar natt kan du se månen i en vannpytt. Ikke 360 bare verdensbegivenhetene, men også deres avspeilinger i SF gir oss forhåpninger om at den dagen nok skal komme, da sosialismen skal seire her i landet også.

Kanskje skal vi marxist-leninister som er unge i 70-åra, en dag jobbe sammen 365 med våre jevnaldrende søstre og brødre i SF i et Norge der diskusjoner om proletariats diktatur eller ikke er et tilbakelagt stadium, og denne artikkelen er en pussig antikvit!

370

Kilde

Øgrim, Tron: Proletariats Demokratiske Diktatur, Oktober Forlag, s. 35-45

URI

375

<https://www.virksommeord.no/tale/monopolkapitalens-diktatur-eller-folkets-diktatur>